Predložitev zadeve sodišču

Estonija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Spore je mogoče reševati sodno ali zunajsodno.

Eden od zunajsodnih načinov reševanja sporov je **sprava**. Sprava je zunajsodni način prostovoljnega reševanja sporov, ki ga vodi neodvisen in nepristranski konciliator. Konciliator olajšuje komuniciranje med strankama pri iskanju rešitve spora. Spravna pogajanja so zaupna, konciliator pa sprave ne sme voditi na način, s katerim bi dajal vtis, da je pooblaščen za sprejemanje zavezujočih odločitev. Konciliator je lahko notar, odvetnik ali katera koli druga fizična oseba, ki jo imenujeta stranki v sporu in ima dovoljenje za delovanje prek pravne osebe (kot so konciliatorji pri zavarovalnem spravnem organu prek estonskega zavarovalnega združenja (*Eesti Kindlustusseltside Liit*) in estonskega urada za zavarovanje avtomobilske odgovornosti (*Eesti Liikluskindlustuse Fond*)). Spravni organ je subjekt, ki je del državne agencije ali agencije lokalne uprave, kot je odbor za avtorske pravice (*autoriõiguse komisjon*). Sporazum o poravnavi, dosežen na podlagi spravnega postopka, je izvršilni naslov pod zakonsko določenimi pogoji, če ga je za izvršljivega razglasilo sodišče, in se lahko predloži sodnemu izvršitelju v prisilno izvršitev. Če je konciliator notar ali odvetnik, lahko sporazum o poravnavi v zvezi s premoženjskim zahtevkom ali sporazum o poravnavi v zvezi z nepremoženjskim zahtevkom, če je mogoče v zvezi z nepremoženjskim zahtevkom doseči kompromisni dogovor, na zahtevo strank v spravnem postopku overi notar in se lahko takoj prisilno izvrši. V takem primeru ni treba, da sporazum o poravnavi za izvršljiv razglasi sodišče. Sporazum o poravnavi, ki ga potrdi spravni organ, je za stranki zavezujoč in ni treba, da ga za izvršljivega razglasi sodišče. **Arbitraža** je še en način alternativnega reševanja sporov. Ker sestavo arbitražnega senata določita stranki sami, se lahko zaneseta na znanje, izkušnje in nepristranskost arbitrov. Stranki imata tudi pravico izbrati jezik postopka, pravo, ki se bo uporabljalo, in postopkovna pravila. Arbitražno sodišče se lahko ustanovi za eno samo zadevo (ad hoc) ali trajno delovanje. Stalno arbitražno sodišče v Estoniji je arbitražno sodišče pri zbornici notarjev (*Notarite Koja vahekohus*). V Estoniji spore, ki nastanejo v okviru čezmejnega poslovanja, pogosto rešuje arbitražno sodišče pri estonski gospodarski zbornici (*Eesti Kaubandus-Tööstuskoja (EKTK) arbitraažikohus*). Sodba, ki jo izda stalno estonsko arbitražno sodišče, je izvršilni naslov, ne da bi jo moralo za izvršljivo razglasiti sodišče. Sodbe, ki jih izdajo druga arbitražna sodišča, vključno z arbitražnimi sodišči ad hoc, in arbitražna sodišča drugih držav, mora najprej za izvršljive razglasiti sodišče, da se lahko prisilno izvršijo. Poleg arbitraže in sprave obstajajo tudi odbori za zunajsodno reševanje nekaterih vrst sporov.

Delovnopravni spori se na primer lahko najprej predložijo v reševanje **odboru za delovnopravne spore** (*töövaidluskomisjon*). To je neodvisni organ za reševanje posameznih delovnopravnih sporov, na katerega se lahko obrnejo delojemalci in tudi delodajalci. Reševanje delovnopravnih sporov v odboru za delovnopravne spore je urejeno z zakonom o reševanju delovnopravnih sporov (*individuaalse töövaidluse lahendamise seadus*). Za reševanje sporov v odboru za delovnopravne spore se sodne takse ne zaračunajo. Odbor za delovnopravne spore lahko reši kateri koli spor, ki izhaja iz delovnega razmerja. V primeru denarne terjatve mora biti znesek zahtevka utemeljen, zahtevek pa je mogoče na odbor za delovnopravne spore nasloviti brez omejitev. V vlogi, predloženi odboru za delovnopravne spore, je treba navesti okoliščine, ki so pomembne za spor. Tako je pri izpodbijanju odpusta treba navesti datum odpusta in razlog zanj. V vlogi je treba opisati naravo nesoglasja med strankama, tj. česa delojemalec ali delodajalec po mnenju vložnika ni storil ali kaj je po njegovem mnenju storil v nasprotju z zakonom. Vlogi je treba priložiti dokaze, ki podpirajo v njej navedene zahtevke (npr. pogodbo o zaposlitvi, medsebojne dogovore ali korespondenco med delojemalcem in delodajalcem itd.), ali morebitna sklicevanja na druge dokaze ali priče. Če vložnik meni, da je treba na obravnavo povabiti pričo, mora v vlogi navesti njeno ime in naslov. Odločba odbora za delovnopravne spore, ki je postala pravnomočna, je izvršilni naslov in se lahko predloži sodnemu izvršitelju v prisilno izvršitev. V nekaterih okoliščinah lahko odbor za delovnopravne spore svojo odločbo razglasi za takoj izvršljivo. Če se stranka v sporu ne strinja z odločitvijo odbora za delovnopravne spore, lahko pri okrajnem sodišču (*maakohus*) vloži tožbo za obravnavo istega spora iz delovnega razmerja, kar mora storiti v enem mesecu od dneva, ki sledi dnevu prejema prepisa odločbe. V tem primeru odločba odbora za delovnopravne spore ne postane pravnomočna.

Zahtevke, ki izhajajo iz pogodbe med potrošnikom in trgovcem, lahko obravnava **odbor za potrošniške spore** (*tarbijakaebuste komisjon*). Obravnavanje potrošniških sporov je urejeno z zakonom o varstvu potrošnikov (*tarbijakaitseseadus*). Odbor za potrošniške spore je pristojen za reševanje domačih in čezmejnih potrošniških sporov, ki izhajajo iz pogodb med potrošniki in trgovci ter jih začne potrošnik, če je ena od strank v sporu trgovec, ki ima sedež v Republiki Estoniji. Odbor je pristojen tudi za reševanje vseh sporov v zvezi s škodo, nastalo zaradi proizvoda z napako, če je škodo mogoče ugotoviti. Če je nastanek škode ugotovljen, vendar njenega natančnega zneska ni mogoče določiti, na primer pri nepremoženjski škodi ali škodi, ki bo nastala v prihodnosti, znesek odškodnine določi sodišče. Odbor ne rešuje sporov, povezanih z zagotavljanjem negospodarskih storitev splošnega pomena, izobraževalnih storitev, ki jih ponujajo pravne osebe javnega prava, ali zdravstvenih storitev, ki jih za paciente opravljajo zdravstveni delavci, da bi ocenili, ohranili ali obnovili njihovo zdravstveno stanje, vključno s predpisovanjem, izdajo in zagotavljanjem zdravil in medicinskih pripomočkov. Poleg tega odbor ne rešuje sporov v zvezi z zahtevki, ki izhajajo iz smrti, telesne poškodbe ali škode za zdravje, ali sporov, za katere je postopek reševanja predpisan z drugimi zakoni. Take spore rešujejo pristojne institucije ali sodišča (npr. poleg sodišč lahko spore, ki izhajajo iz stanovanjskih najemnih pogodb, rešujejo tudi odbori za najemniške spore). Ko potrošnik vloži vlogo, se ta obravnava, izid reševanja spora pa je strankama na voljo v 90 dneh od sprejema potrošnikove vloge v preučitev. Pri zapletenih sporih se lahko navedeni rok podaljša. Odločbo odbora za potrošniške spore je treba upoštevati v 30 dneh od njene objave na spletišču urada za varstvo potrošnikov (*Tarbijakaitseamet*), razen če ni z odločbo določeno drugače. Seznam trgovcev, ki niso upoštevali odločb odbora, je objavljen na spletišču urada za varstvo potrošnikov; vendar se odločba odbora ne more prisilno izvršiti, kar pomeni, da je ni mogoče v ta namen predložiti sodnemu izvršitelju. Trgovec, vključen na seznam, se s seznama črta, ko po vključitvi na seznam upošteva odločbo odbora ali ko od njegove vključitve na seznam preteče več kot 12 mesecev. Če se stranki v sporu ne strinjata z odločbo odbora in je ne upoštevata, se lahko za rešitev istega spora obrneta na okrajno sodišče. Trgovec urad za varstvo potrošnikov pisno obvesti, da je bila odločba upoštevana ali da je bila zadeva predložena okrajnemu sodišču, pri čemer priloži kopijo tožbe, vložene pri okrajnem sodišču. Urad za varstvo potrošnikov lahko spor, ki ga je rešil, s soglasjem potrošnika in kot njegov zastopnik sam predloži v obravnavo okrajnemu sodišču, če trgovec ni upošteval odločbe in je spor pomemben za uporabo zakona ali druge zakonodaje ali za kolektivne interese potrošnikov.

Spore, ki izhajajo iz stanovanjskih najemnih pogodb, lahko reši **odbor za najemniške spore**. Reševanje najemniških sporov je urejeno z zakonom o reševanju najemniških sporov (*üürivaidluse lahendamise seadus*). Odbori za najemniške spore ne rešujejo sporov, ki vključujejo finančne zahtevke nad 3 200 EUR. Odbor za najemniške spore lahko ustanovi lokalna uprava, in sicer za reševanje najemniških sporov, ki nastanejo na njenem ozemlju. V Estoniji je bil odbor za najemniške spore ustanovljen samo v Talinu. V vlogi odboru za najemniške spore je treba navesti vložnikovo zahtevo in

dejstva, na katerih temelji, priložiti pa ji je treba tudi najemno pogodbo in dokaze, ki potrjujejo navedbe v vlogi, ter druge pomembne listinske dokaze.
Odločba odbora za najemniške spore, ki je postala pravnomočna, je izvršilni naslov in se lahko predloži sodnemu izvršitelju v prisilno izvršitev. Če se stranka v sporu ne strinja z odločitvijo odbora za najemniške spore, lahko isti najemniški spor v 20 dneh od prejema odločbe odbora predloži okrajnemu sodišču. V tem primeru odločba odbora za najemniške spore ne postane pravnomočna. Obravnavanje sporov v zgoraj navedenih odborih se ne šteje za obvezni predsodni postopek, to pomeni, da lahko stranke, ki spora ne želijo ali ne morejo rešiti zunajsodno, svoj zahtevek predložijo sodišču. Istih zahtevkov ne moreta hkrati obravnavati sodišče in pristojni zunajsodni odbor.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Za zasebnopravna razmerja velja načelo zasebne avtonomije, kar pomeni, da se lahko upnik svobodno odloča, kdaj bo uveljavljal svojo terjatev zoper dolžnika. Če pa upnik svoje terjatve ni predložil v določenem času, se lahko dolžnik v interesu pravne jasnosti in stabilnosti prava sklicuje na zastaralni rok. Sodišče ali kateri koli drug organ za reševanje sporov uveljavlja zastaralni rok samo, če to zahteva oseba, ki mora izpolniti obveznost. Upnikova terjatev tako ne preneha ob izteku zastaralnega roka. Če pa je terjatev časovno omejena in se oseba, ki mora izpolniti obveznost, sklicuje na zastaralni rok, sodišče terjatve niti ne obravnava niti v zvezi z njo ne izda vsebinske sodbe.
Zastaralni rok za terjatve, ki izhajajo iz transakcij, je tri leta.
Zastaralni rok za terjatve, ki izhajajo iz transakcij, je deset let, če oseba, ki mora izpolniti obveznost, namerno ne izpolni svojih obveznosti.
Zastaralni rok za terjatve v zvezi s prenosom nepremičnine, obremenitvijo nepremičnine s stvarno pravico, prenosom ali ukinitvijo stvarne pravice ali spremembo vsebine stvarne pravice je deset let.
Zastaralni rok za terjatev na podlagi zakona je deset let od zapadlosti terjatve, če ni z zakonom določeno drugače.
Zastaralni rok za terjatev, ki izhaja iz nezakonito povzročene škode, je tri leta od trenutka, ko upravičenec izve ali bi moral izvedeti za škodo in za osebo, ki jo je dolžna poravnati.
Zastaralni rok za terjatev, ki izhaja iz neupravičene obogatitve, je tri leta od trenutka, ko upravičenec izve ali bi moral izvedeti za pridobitev terjatve, ki izhaja iz neupravičene obogatitve.
Zastaralni rok za terjatev za izpolnitev tekočih obveznosti, razen terjatev za izpolnitev preživninskih obveznosti do otroka, je za vsako posamezno obveznost tri leta, in to ne glede na pravno podlago za terjatev.
Zastaralni rok za terjatev za izpolnitev preživninskih obveznosti do otroka je za vsako posamezno obveznost deset let.
Zastaralni rok za restitucijske zahtevke, ki izhajajo iz lastninske pravice, in zahtevke na podlagi družinskega ali dednega prava je 30 let od zapadlosti zahtevka, če ni z zakonom določeno drugače.
Restitucijski zahtevek, ki izhaja iz lastninske pravice, zoper samovoljnega posestnika ne zastara.
Nekateri zahtevki, ki izhajajo iz zaposlitvenih razmerij, imajo zastaralni rok za predložitev sodišču. Na primer rok za vložitev zahtevka pri odboru za delovnopravne spore ali sodišču za priznanje pravic, ki izhajajo iz delovnih razmerij, in varstvo kršenih pravic je štiri mesece. Tožba na sodišču ali vloga pri odboru za delovnopravne spore za preklic odpovedi pogodbe o zaposlitvi se lahko vloži v 30 koledarskih dneh od prejema izjave o odpovedi; delojemalec lahko v 30 koledarskih dneh od prejema izjave o odpovedi vloži tožbo pri sodišču ali vlogo pri odboru za delovnopravne spore za izpodbijanje odpovedi, ker da je v nasprotju z načelom dobre vere, razen če je delodajalec pogodbo odpovedal, ker je delojemalec kršil pogodbo o zaposlitvi; rok za uveljavljanje terjatev iz naslova plač je tri leta.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Okoliščine, v katerih lahko zadevo obravnava estonsko sodišče, so opredeljene z določbami v zvezi z mednarodno sodno pristojnostjo. Zadeva spada v pristojnost estonskega sodišča, če lahko estonsko sodišče zadevo obravnava v skladu z določbami o njegovi pristojnosti ali na podlagi sporazuma o sodni pristojnosti, razen če ni z zakonom ali mednarodnim sporazumom določeno drugače. Mednarodna sodna pristojnost ni izključna sodna pristojnost, razen če ni drugače določeno z zakonom ali mednarodnim sporazumom. Določbe estonskega zakonika o civilnem postopku (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) v zvezi z mednarodno sodno pristojnostjo se uporabljajo samo, kolikor to ni sicer urejeno z mednarodnim sporazumom ali naslednjimi uredbami Evropske unije:
Uredbo (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah;
Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000;
Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah;
Uredbo (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju;
Uredbo (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Sodišče, pri katerem je mogoče vložiti tožbo zoper osebo in opraviti druga procesna dejanja v zvezi z osebo, se določi na podlagi **splošne pristojnosti**, razen če je z zakonom določeno, da je treba tožbo vložiti ali dejanje opraviti pri drugem sodišču.
Fakultativna sodna pristojnost določa sodišče, ki ima splošno sodno pristojnost, poleg tega pa je mogoče pri njem vložiti tožbe zoper osebo in opraviti še druga procesna dejanja v zvezi z osebo.
Izključna pristojnost določa edino sodišče, na katero se je mogoče obrniti za odločanje o civilni zadevi. Pristojnost v nepravdnih zadevah je izključna, razen če je drugače določeno z zakonom.
V okviru **splošne pristojnosti** se tožba zoper fizično osebo vloži pri sodišču, pristojnem za kraj njenega stalnega prebivališča, tožba zoper pravno osebo pa se vloži pri sodišču, pristojnem za kraj njenega sedeža. Če kraj stalnega prebivališča fizične osebe ni znan, se lahko tožba zoper zadevno osebo vloži pri sodišču, pristojnem za kraj njenega zadnjega znanega stalnega prebivališča.
Če v skladu s splošnimi določbami zadeva ne spada v pristojnost estonskega sodišča ali pristojnosti ni mogoče ugotoviti in če ni z mednarodnim sporazumom ali zakonom določeno drugače, o zadevi odloča okrajno sodišče v Harjuju (*Harju Maakohus*), če:
je treba v skladu z mednarodnim sporazumom o zadevi odločati v Republiki Estoniji;
je vložnik državljan Republike Estonije ali ima stalno prebivališče v Estoniji in svojih pravic ne more braniti v tuji državi ali ni mogoče pričakovati, da bi to storil;
je zadeva iz drugega razloga v veliki meri povezana z Estonijo in vložnik svojih pravic ne more braniti v tuji državi ali ni mogoče pričakovati, da bo to storil.
Okrajno sodišče v Harjuju zadevo obravnava tudi, če ta spada v pristojnost estonskega sodišča, vendar ni mogoče določiti, katero estonsko sodišče je pristojno v zadevi. To velja tudi, če je bilo dogovorjeno, da je pristojno estonsko sodišče, vendar ni bilo določeno, katero.
V okviru **izključne (obvezne) pristojnosti** se pri sodišču, pristojnem za kraj, v katerem stoji nepremičnina, vložijo tožbe, katerih predmet je:
zahtevek, povezan s priznanjem obstoja lastninske pravice, omejene stvarne pravice ali drugega stvarnega bremena v zvezi z nepremičnino, priznanje neobstoja takih pravic ali bremen ali zahtevek, povezan z drugimi pravicami na nepremičnini;

določitev mej ali razdelitev nepremičnine;
zaščita posesti nad nepremičnino;
zahtevek na podlagi premoženjske pravice, ki izhaja iz lastništva stanovanja;
zahtevek, povezan s prisilno izvršitvijo v zvezi z nepremičnino;
zahtevek, ki izhaja iz najemne pogodbe ali pogodbe o poslovnem najemu nepremičnine ali druge pogodbe za uporabo nepremičnine na podlagi obligacijskega prava, ali zahtevek, ki izhaja iz veljavnosti takih pogodb.
Tožba v zvezi s služnostjo, bremenom ali predkupno pravico v zvezi s premoženjem se vložijo pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je premoženje.
V okviru izključne (obvezne) pristojnosti se tožba za razveljavitev nepoštenega standardnega pogoja ali prenehanje in umik predlaganega pogoja s strani osebe, ki predlaga uporabo pogoja, vloži pri sodišču, pristojnem za kraj poslovanja toženca, ali če tega ni, pri sodišču, pristojnem za kraj njegovega stalnega prebivališča ali sedeža. Če toženec nima kraja poslovanja, stalnega prebivališča ali sedeža v Estoniji, se tožba vloži pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega se je standardni pogoj uporabljal.
Tožba pravne osebe za preklic odločbe organa ali razglasitev njene ničnosti in neveljavnosti se v okviru izključne pristojnosti vloži pri sodišču, pristojnem za kraj sedeža pravne osebe.
Estonsko sodišče lahko obravnava zakonski spor, če:
je vsaj eden od zakoncev državljan Republike Estonije ali je bil njen državljan ob sklenitvi zakonske zveze;
imata oba zakonca stalno prebivališče v Estoniji;
ima eden od zakoncev stalno prebivališče v Estoniji, razen če je jasno, da sodba ne bi bila priznana v državi, katere državljanstvo ima eden od zakoncev.
V okviru izključne pristojnosti se tožba v zakonskem sporu, ki naj bi jo obravnavalo estonsko sodišče, vloži pri sodišču, pristojnem za kraj skupnega stalnega prebivališča zakoncev, če tega ni, pa pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča toženca. Če toženec nima stalnega prebivališča v Estoniji, se tožba vloži pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča skupnega mladoletnega otroka strank, če stranki nimata skupnega mladoletnega otroka, pa pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča tožnika.
Če je bilo vzpostavljeno skrbništvo nad premoženjem odsotne osebe, ker je ta oseba pogrešana, če je bil imenovan skrbnik osebe, ker ima ta omejeno pravno sposobnost, ali če oseba prestaja zaporno kazen, se lahko tožba za razvezo zoper tako osebo vloži tudi pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča tožnika.
Estonsko sodišče lahko obravnava zadevo v zvezi z razmerji med starši in otroki, če je vsaj ena od strank državljan Republike Estonije ali ima vsaj ena od strank stalno prebivališče v Estoniji. Tožba v zvezi z razmerji med starši in otroki, ki naj bi jo obravnavalo estonsko sodišče, se v okviru izključne pristojnosti vloži pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča otroka. Če otrok nima stalnega prebivališča v Estoniji, se tožba vloži pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča toženca. Če toženec nima stalnega prebivališča v Estoniji, se tožba vloži pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča tožnika. Enako velja za preživninske zadeve.
V okviru **fakultativne pristojnosti** se lahko tožba, ki vključuje premoženjski zahtevek, zoper fizično osebo vloži tudi pri sodišču, pristojnem za kraj njenega začasnega prebivališča, če oseba tam prebiva dlje časa zaradi zaposlitve ali delovnega razmerja, študija ali drugega takega razloga. Tožba v zvezi z gospodarskimi ali poklicnimi dejavnostmi toženca se lahko vloži tudi pri sodišču v kraju poslovanja.
Pravna oseba, ki temelji na članstvu, vključno z družbo, oziroma njen član, partner ali delničar lahko v okviru fakultativne pristojnosti vloži tožbo, ki izhaja iz takega članstva ali lastništva, zoper člana, partnerja ali delničarja pravne osebe tudi pri sodišču, pristojnem za kraj sedeža pravne osebe.
Če ima oseba stalno prebivališče ali sedež v drugi državi, se lahko tožba, ki vključuje premoženjski zahtevek, zoper tako osebo v okviru fakultativne pristojnosti vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je premoženje, povezano z zahtevkom, ali pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je drugo premoženje osebe. Če je neko premoženje vpisano v javni register, se lahko taka tožba vloži pri sodišču, pristojnem za kraj registra, v katerega je premoženje vpisano. Če je premoženje terjatev na podlagi obligacijskega prava, se lahko taka tožba vloži pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča ali sedeža dolžnika. Če je terjatev zavarovana s predmetom, se lahko tožba vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je predmet.
Tožba za izterjavo terjatve, zavarovane s hipoteko ali povezane z bremenom na premoženju, ali druga taka tožba, ki vključuje podobno terjatev, se lahko vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je nepremičnina, če je dolžnik lastnik registrirane nepremičnine, ki je zavarovana s hipoteko ali obremenjena.
Tožba zoper lastnika stanovanja, ki izhaja iz pravnega razmerja v zvezi z lastništvom premoženja, se lahko v okviru fakultativne pristojnosti vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je zadevno stanovanje.
Tožba, ki izhaja iz pogodbe, ali tožba za razglasitev ničnosti pogodbe se lahko v okviru fakultativne pristojnosti vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega naj bi se izpolnila zadevna pogodbena obveznost.
Potrošnik lahko v okviru fakultativne pristojnosti tožbo, ki izhaja iz pogodbe ali razmerja, določenih v členih 35, 46 in 52, členu 208(4), členu 379 in 402, členu 635(4) ter členih 709, 734 in 866 zakona o obligacijskem pravu (*võlaõigusseadus*), ali tožbo, ki izhaja iz katere koli druge pogodbe, sklenjene s podjetjem, ki ima sedež ali kraj poslovanja v Estoniji, vloži tudi pri sodišču, pristojnem za kraj njegovega stalnega prebivališča. To ne velja za tožbe, ki izhajajo iz prevoznih pogodb.
Imetnik police, upravičenec ali druga oseba, ki lahko na podlagi zavarovalne pogodbe od zavarovalca zahteva izpolnitev pogodbe, lahko v okviru fakultativne pristojnosti zoper zavarovalca vloži tožbo, ki izhaja iz zavarovalne pogodbe, tudi pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča ali sedeža osebe.
V primeru zavarovanja odgovornosti ali zavarovanja zgradbe, nepremičnine ali premičnega premoženja skupaj z zgradbo ali nepremičnino se lahko tožba zoper zavarovalca v okviru fakultativne pristojnosti vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega se je dejanje ali dogodek, ki je povzročil škodo, zgodil ali kjer je bila povzročena škoda.
Delojemalec lahko v okviru fakultativne pristojnosti vloži tožbo, ki izhaja iz njegove pogodbe o zaposlitvi, tudi pri sodišču, pristojnem za kraj njegovega stalnega prebivališča ali kraj opravljanja dela.
Odškodninska tožba zaradi nezakonito povzročene škode se lahko v okviru fakultativne pristojnosti vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega se je dejanje ali dogodek, ki je povzročil škodo, zgodil ali na območju pristojnosti katerega je kraj, kjer je bila škoda povzročena.
Tožba, katere predmet je ustanovitev dedne pravice, zahtevek pravnega naslednika zoper prilastitelja zapuščine, zahtevek, ki izhaja iz pogodbe o volilu ali dedovanju, ali zahtevek za nujni delež ali razdelitev zapuščine, se lahko v okviru fakultativne pristojnosti vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je imel pokojnik ob smrti stalno prebivališče. Če je bil pokojnik državljan Republike Estonije, vendar ob smrti ni imel stalnega prebivališča v Estoniji, se lahko taka tožba vloži tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je imel pokojnik zadnje stalno prebivališče v Estoniji. Če pokojnik ni imel stalnega prebivališča v Estoniji, se lahko tožba vloži pri okrajnem sodišču v Harjuju.
Tožba zoper več tožencev se lahko vloži pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča ali sedeža enega od sotožencev, po izbiri tožnika.
Če je mogoče zoper enega toženca na podlagi istih okoliščin vložiti več tožb, se lahko vse tožbe vložijo pri sodišču, pri katerem bi bilo mogoče vložiti tožbo v zvezi z enim zahtevkom ali nekaterimi zahtevki, ki izhajajo iz istega dejstva.

Nasprotni zahtevek se lahko vloži pri sodišču, pri katerem je bila vložena tožba, če nasprotni zahtevek ne spada v okvir izključne pristojnosti. To velja tudi, če bi bilo treba v skladu s splošnimi določbami nasprotni zahtevek vložiti pri sodišču druge države.
Tožba tretje osebe s samostojnim zahtevkom se lahko vloži pri sodišču, ki obravnava glavno zadevo.
Tožba v zvezi s stečajnim postopkom ali stečajno maso zoper stečajnika, stečajnega upravitelja ali člana stečajnega odbora, vključno s tožbo za izključitev premoženja iz stečajne mase, se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je razglasilo stečaj. Tožba za sprejem terjatve se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je razglasilo stečaj.
Stečajnik lahko tožbo v zvezi s stečajno maso, vključno s tožbo za vračilo, vloži tudi pri sodišču, ki je razglasilo stečaj.
Če vlagate tožbo pri drugem sodišču, kot je sodišče splošne pristojnosti za toženca, morate sodišču to utemeljiti.
Če bi lahko zadeva hkrati spadala v pristojnost več estonskih sodišč, ima vložnik pravico izbrati sodišče, pri katerem vloži tožbo. V takem primeru zadevo obravnava sodišče, ki je prvo prejelo tožbo.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

V Estoniji sodna pristojnost ni odvisna od narave zadeve ali vrednosti spora.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Razen če ni z zakonom določeno drugače, so lahko stranke (tožnik, toženec, tretja stranka) v postopku udeležene osebno ali prek zastopnika s popolno poslovno sposobnostjo v civilnem postopku. Stranki v postopku zaradi osebne udeležbe v postopku ni odvzeta pravica do zastopnika ali svetovalca v zadevi.
Popolna poslovna sposobnost v civilnem postopku pomeni sposobnost osebe, da na sodišču s svojimi dejanji uresničuje procesne pravice v civilnem postopku in opravlja procesne obveznosti v civilnem postopku. Oseba, stara najmanj 18 let, ima popolno poslovno sposobnost. Osebe z omejeno poslovno sposobnostjo prav tako nimajo popolne poslovne sposobnosti v civilnem postopku, razen če se omejitev popolne poslovne sposobnosti odrasle osebe ne nanaša na uresničevanje procesnih pravic in izpolnjevanje procesnih obveznosti v civilnem postopku. Mladoletna oseba, stara najmanj 15 let, ima pravico sodelovati v postopku skupaj s svojim pravnim zastopnikom.
Pogodbeni zastopnik na sodišču je lahko odvetnik ali katera koli druga oseba, ki ima najmanj državno priznani magisterij iz prava, ustrezno izobrazbo v smislu člena 28(22) zakona Republike Estonije o izobraževanju (*Eesti Vabariigi haridusseadus*) ali ustrezno izobrazbo iz tujine.
Pravno osebo na sodišču zastopa član njenega upravnega odbora ali organa, ki nadomešča upravni odbor (pravni zastopnik), razen če je z zakonom ali statutom pravne osebe določena skupna pravica do zastopanja. Član upravnega odbora lahko za obravnavanje zadeve na sodišču pooblasti pogodbenega zastopnika. Obstoj takega zastopnika ne vpliva na sodelovanje pravnega zastopnika, tj. člana upravnega odbora pravne osebe v sodnem postopku.
Če se tako zahteva z zakonom, zastopnika osebi določi sodišče.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

V tožbi je treba navesti ime sodišča, ki naj bi mu bil zahtevek predložen. Tožba se lahko vloži tudi elektronsko prek portala, dostopnega na spletnem naslovu https://www.e-toimik.ee/, in sicer s prijavo v okolje na podlagi osebne izkaznice. Tožba se lahko elektronsko vloži tudi po telefaksu ali s pošiljanjem na za to predvideni elektronski naslov. Če želite tožbo pri sodišču vložiti osebno, jo morati oddati v pisarni ustreznega sodišča.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Postopki pred sodišči in upravni posli na sodiščih se vodijo v estonščini. Tožbo je treba vložiti v pisni obliki, in sicer v estonščini. Ko se tožba vloži pri sodišču, mora biti podpisana; če se vloži prek portala, dostopnega na spletnem naslovu https://www.e-toimik.ee/, s prijavo na podlagi osebne izkaznice, se lahko podpiše digitalno, s takim podpisom pa se lahko pošlje tudi po elektronski pošti. Tožba se lahko po faksu ali elektronski pošti pošlje brez digitalnega podpisa le, če se podpisana tožba čim prej vloži pri sodišču.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Za tožbe ni določen standardni obrazec. V tožbah morajo biti navedeni:
imena, naslovi in kontaktni podatki udeležencev v postopku in morebitnih zastopnikov;
ime sodišča;
jasno izraženi zahtevek tožnika (predmet tožbe);
dejstva, ki so podlaga tožbe (razlog za tožbo);
dokazi za okoliščine, ki so razlog za tožbo, in posebno sklicevanje na dejstva, ki jih želi tožnik dokazati s posameznim dokazom;
izjava, ali se tožnik strinja z obravnavo zadeve v pisnem postopku oziroma ali želi, da se za zadevo izvede sodna obravnava;
vrednost tožbe, razen če je cilj tožbe prejeti plačilo določenega denarnega zneska;
seznam prilog k tožbi;
podpis ali – za elektronsko predloženi dokument – digitalni podpis udeleženca v postopku ali njegovega zastopnika.
Če tožnik želi, da se tožba obravnava v listinskem postopku, mora to navesti v tožbi.
Če tožnika v postopku zastopa zastopnik, je treba v tožbi navesti tudi podatke o zastopniku. Če tožnik želi, da mu med postopkom pomaga prevajalec ali tolmač, mora to navesti v tožbi in po možnosti navesti podatke o tolmaču ali prevajalcu.
Če vlagate tožbo pri drugem sodišču, kot je sodišče splošne pristojnosti za toženca, morate sodišču to utemeljiti.
Poleg zgoraj navedenih informacij je treba v tožbah za razvezo zakonske zveze navesti tudi imena in rojstne datume skupnih vzdrževanih otrok zakoncev, osebo, ki preživlja in vzgaja otroke, osebo, pri kateri otroci živijo, ter predlog glede starševskih pravic in vzgoje otrok po razvezi zakonske zveze.
Če je tožnik ali toženec pravna oseba, vpisana v javni register, je treba tožbi priložiti prepis registrske kartice, izpisek iz registra ali potrdilo o vpisu v register, razen če lahko sodišče te informacije sámo preveri v registru. V primeru drugih pravnih oseb je treba predložiti druge dokaze v zvezi z njihovim obstojem in pravno sposobnostjo.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Za preizkus zahtevka, pritožbe ali tožbe se zaračuna državna taksa. Tarife državnih taks so bodisi odvisne od vrednosti civilne zadeve (v Prilogi 1 k zakonu o državnih taksah (*riigilõivuseadus*)) bodisi so določene kot točno določeni zneski glede na vrsto zahtevka. Državna taksa se ne zaračuna za obravnavo vloge za pravno pomoč, če je vložen zahtevek za nadomestilo plač ali preživnino in v drugih zadevah, določenih z zakonom o državnih taksah.
Državna taksa se plača, preden se zahteva izvedba dejanja. Dokler ni plačana državna taksa, se tožba ne pošlje tožencu oziroma se ne izvedejo drugi postopki na podlagi dejanja, za katero se zaračuna državna taksa. Če državna taksa ni plačana v celoti, sodišče vložniku dodeli rok, do katerega mora plačati celotni znesek. Če državna taksa ni plačana do roka, se tožba ne sprejme v preizkus. Če je znesek državne takse, plačane za zahtevek, sprejet v preizkus, nižji od zneska, predpisanega z zakonom, sodišče zahteva plačilo državne takse v znesku, predpisanem z zakonom. Če tožnik ne plača državne takse do roka, ki ga je določilo sodišče, sodišče ne obravnava tožbe v ustreznem obsegu zahtevka.
Ob plačilu državne takse mora biti dejanje, za katero se taksa plačuje, navedeno v dokumentu o plačilu. Če se državna taksa plačuje za drugo osebo, se navede tudi ime zadevne osebe. Če po vložitvi tožbe sodišče zahteva plačilo dodatne državne takse, mora biti ob plačilu državne takse prek kreditne institucije navedena tudi referenčna številka, ki jo je določilo sodišče.

Plačilo nujnih in razumnih stroškov pogodbenega zastopnika se običajno naloži stranki, zoper katero je sodba izdana. Za dodelitev nadomestila za stroške pogodbenega zastopnika ni treba predložiti dokazil o plačilu takih stroškov; za prejem nadomestila zadostuje račun, izdan za zagotovitev pravnih storitev. Plačilo, ki ga prejme pogodbeni zastopnik, preden sodišče razdeli in določi sodne stroške, z zakonikom o civilnem postopku ni urejeno; o tem se morata v pogodbi o pravnih storitvah dogovoriti ponudnik pravnih storitev in oseba, ki naj bi jo zastopal.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Pravna pomoč se odobri udeležencu v postopku, ki je fizična oseba in ki ima ob vložitvi prošnje za pravno pomoč stalno prebivališče v Republiki Estoniji ali drugi državi članici EU ali ki ima državljanstvo Republike Estonije ali druge države članice EU. Stalno prebivališče se ugotavlja na podlagi člena 62 Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta. Drugim udeležencem v postopku, ki so fizične osebe, se pravna pomoč odobri le, če je to predvideno v mednarodnem sporazumu.

Pravna pomoč se odobri osebi, ki zaprosi zanjo, če:

oseba, ki zaprosi za pravno pomoč, zaradi svojega finančnega položaja ne more plačati stroškov postopka ali jih lahko plača samo delno ali v obrokih, in

če obstaja zadosten razlog za mnenje, da bo predlagani postopek uspešen.

Za udeležbo v postopku se domneva, da bo uspešna, če so v tožbi, za vložitev katere je zaprošena pravna pomoč, pravno prepričljivo predstavljeni razlogi in če tožba temelji na dejstvih. Pri presoji uspešnosti udeležbe v postopku se upošteva tudi pomen zadeve za osebo, ki zaprosi za pravno pomoč.

Fizični osebi se pravna pomoč ne dodeli, če:

stroški postopka domnevno ne presegajo dvakratnika povprečnega mesečnega dohodka osebe, ki prosi za pravno pomoč, izračunanega na podlagi povprečnega mesečnega dohodka v zadnjih štirih mesecih pred vložitvijo prošnje, od katerega se odštejejo morebitni davki in plačila v obvezno zavarovanje, zneski, namenjeni izpolnjevanju preživninskih obveznosti na podlagi zakona, ter razumni stanovanjski stroški in stroški prevoza;

oseba, ki prosi za pravno pomoč, lahko krije stroške postopka iz obstoječega premoženja, ki ga je mogoče brez večjih težav prodati in zoper katero je mogoče po zakonu uveljavljati denarno terjatev.

Kar zadeva pravne osebe, imajo pravico zaprositi za pravno pomoč, da bi dosegli svoje cilje, samo neprofitna združenja ali fundacije, vključene na seznam neprofitnih združenj ali fundacij, upravičenih do spodbud v okviru davka na dohodek, ali njim enakovredna združenja ali fundacije, ki imajo sedež v Estoniji ali drugi državi članici EU, če prosilci dokažejo, da prosijo za pravno pomoč na področju varstva okolja ali varstva potrošnikov ali v katerem drugem prevladujočem javnem interesu, da se prepreči morebitno škodovanje zakonsko zaščitenim pravicam velikega števila ljudi, in če zanje ni mogoče domnevati, da bodo krili stroške iz svojih sredstev, ali če lahko take stroške plačajo samo delno ali v obrokih. Pravna pomoč, za katero lahko zaprosijo druge estonske pravne osebe zasebnega prava, je popolna ali delna oprostitev plačila državne takse za vložitev pritožbe. Drugim tujim pravnim osebam se pravna pomoč odobri le na podlagi mednarodnega sporazuma.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba se šteje za vloženo, ko prispe na sodišče. To velja samo, če je bila tožba vročena tožencu pozneje. Če sodišče zavrne sprejetje tožbe v obravnavo, je toženca ne vroči. Če tožba izpolnjuje zakonske zahteve, sodišče izda sklep in tožbo sprejme v obravnavo. Če tožba ne izpolnjuje zahtev, sodišče tožniku dodeli rok, do katerega jo mora popraviti. Sodišče izda sklep o sprejetju tožbe v obravnavo, o zavrnitvi tožbe ali dodelitvi roka za popravek v razumnem času. Sodišče tožnika obvesti o sprejetju tožbe v obravnavo.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Sodišče udeleženca obvešča o poteku postopka z upravnimi sklepi. Rok, v katerem mora toženec odgovoriti, določi z upravnim sklepom, s katerim toženca tudi obvesti o sprejetju vloge za preizkus.

Zadnja posodobitev: 10/08/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.